



Només ens queda L'amor

Agustín Fernández Paz

ES PURNA
bromera

Premi Nacional de Literatura Juvenil 2008

UN RADIANT SILENCI

Tots els records són solcs de llàgrimes.

WONG KAR WAI. *2046*

En acabar la reunió que mantenia cada matí amb l'equip directiu del banc, Sara es va refugiar al seu despatx i es va acomodar a la butaca situada davant l'ampla finestra amb els vidres tintats. Des d'allà dalt podia contemplar tota la part baixa de la ciutat, que davallava suaument fins al pla del port, on hi havia menys vaixells que habitualment. Més enllà hi havia la mar immensa, una mar que, en dies com aquell, evitava mirar, potser per no deixar-se arrossegat per la nostàlgia dels espais oberts que, de vegades, la inundava amb una força incontenible.

En moments com aquell no podia evitar les obsessions que li venien al cap últimament. Sabia molt bé que tots consideraven excel·lent la seua situació professional; ningú no havia arribat tan alt a una edat tan jove. I com que era dona, encara tenia més mèrit, per això s'havia de sentir orgullosa del camí que havia recorregut. Però no ho estava, tot i que era un secret que només coneixia ella. Només ella sabia que totes aquelles operacions que dissenyava tan eficaçment havien

deixat d'interessar-li feia mesos, que l'avorrien les sessions interminables per a analitzar els canvis en la borsa o els nous plans d'inversions. Cobrava un salari elevat, sí, podia comprar qualsevol cosa que li abellira. Llevat del temps, va pensar, amargament; un temps que cada dia sentia fugir com si les hores foren un estol d'aus migratòries que travessen el cel rumb al sud. N'eren moltes, les hores que passava tancada a la torre de vidre, les obligades als matins i les voluntàries, de vesprada, un horari que havia acceptat de grat fins que alguna cosa va canviar al seu interior, una cosa que li feia comprendre que la vida, la vida de veritat, fluïa incansable més enllà de les parets de vidre. En moments com aquell evocava un conte infantil que sempre li contava el seu pare, *Rapunzel*, un conte que ja l'atreïa i l'angoixava quan era una xiqueta. La imatge d'aquella adolescent desgraciada, tancada per sempre en una torre sense portes ni escales, ocupada només a deixar passar les hores mentre li creixien i li creixien els cabells que, finalment, la salvarien, li semblava una metàfora molt encertada d'ella mateixa i de la seua vida.

També ella vivia sola, en un dúplex situat enfront de la mar. Un espai decorat amb una estètica

minimalista, on els llibres, els discos i les pel·lícules ocupaven un lloc privilegiat, a més dels quadres de pintors joves que penjaven de les parets. La pintura, la música, el cine, els llibres... Les passions que havien crescut amb ella des de l'adolescència. De vegades, li agradava fantasiejar a propòsit de com hauria pogut ser la seua vida si s'haguera dedicat professionalment a alguna d'aquelles passions. Però les pressions familiars foren molt fortes, tant com la seua ambició, i finalment va triar la carrera que li donaria més prestigi social. Era allà, al seu espai íntim, l'únic lloc on aconseguia trobar-se bé, encara que, com li passava a Rapunzel immobilitzada dins la torre, cada vegada era més gran el seu desig de compartir la vida amb algú que tinguera uns gustos semblants i l'alliberara d'aquella condemna que havien començat a ser els seus dies; algú que, ho sabia amb certesa, mai no trobaria als ambients on transcorria la seua vida.

Va abaixar la mirada i observà la vorera d'enfront. Les obres ja estaven quasi acabades, tenien prevista la inauguració per a dissabte pròxim. Que valents, atrevir-se a obrir una llibreria en aquesta època! No la va sorprendre gens que tancara la botiga que ocupava abans aquella planta baixa, un comerç antic que ella recordava de quan era

una xiqueta, condemnat sense remei a la desaparició. Quan tancaren, feia ja tres o quatre mesos, va creure que hi instal·larien algun dels negocis que hi havia en aquella zona tan cèntrica: una immobiliària, una botiga d'aparells electrònics, alguna *boutique*... També ella es va sorprendre en veure el cartell que anunciava la pròxima inauguració d'una llibreria. Era veritat que no n'hi havia cap per aquella zona, la voracitat especulativa havia anat desplaçant-les cap a uns altres carrers més apartats. Una conseqüència més de les lleis no escrites que regien els nous temps, quan els beneficis immediats s'imposaven a qualsevol altra consideració. Seria molt difícil que es mantinguera en un entorn tan hostil.

La visió de la llibreria va calmar una miqueta el desassossec de Sara. Quan l'obriren, seria un pretext excel·lent per a evitar la mitja hora del café compartit amb els seus companys de l'equip directiu, quasi tots homes; un temps en què només parlaven dels mateixos temes que en les reunions de treball o, encara pitjor, d'assumptes masculins que no li interessaven gens. «Tots estranys, com habitants d'un altre planeta», pensava Sara de vegades. Encara que, potser, com passava a *José Ilegenda*, aquell inquietant llibre de Richard

Matheson, era ella la diferent, l'única alienígena de la comunitat.

No la va visitar el dia de la inauguració, però dilluns següent Sara va avançar una miqueta l'hora del café i, en compte de dirigir-se al local on solia reunir-se amb els companys del banc, va creuar el carrer i va entrar a la llibreria. Es va sorprendre en descobrir l'amplitud del local i el gust amb què estaven distribuïts els espais. Però encara es va sorprendre més en comprovar que, al fons, havien instal·lat una cafeteria menuda, amb una barra minúscula i quatre taules col·locades en una àrea limitada per les prestatgeries que, com radis d'un cercle imaginari, semblaven convergir en un dels cantons. Era una idea magnífica, que Sara ja havia vist en alguna de les ciutats que havia visitat, però que, fins aquell moment, ningú no havia posat en pràctica a la seua. I era també una solució ideal per a ella. Podria anar-hi cada dia a prendre el café de mitjan matí i, al mateix temps, perdre's entre tants volums com se li oferien, temptadors, a les prestatgeries i damunt les taules.

A més, la llibreria semblava pensada perquè els visitants la recorregueren amb tranquil·litat, segurs

que ningú no els molestaria. Només n'eren dues, les persones que portaven el negoci: l'home encarregat de la caixa, que també es movia entre les prestatgeries, arreglant els llibres i atenent les demandes dels clients, i una dona gran, que s'ocupava de la cafeteria i que, com Sara va comprovar de seguida, també s'encarregava de l'ordinador on devien estar catalogats tots els llibres.

Sara va seure en una de les taules i va demanar un café amb llet i una torrada. S'ho va prendre amb una sensació de serenitat desconeguda, mentre observava tot allò que passava al seu voltant. Aquell dia, potser perquè era dilluns, hi havia pocs clients: sis o set persones que es movien, abstretes, pels espais oberts entre els expositors. També Sara els va recórrer, entusiasmada per allò que hi anava descobrint. Li va semblar evident que havien obert aquella llibreria amb la pretensió d'atendre les necessitats que no cobrien les altres. Sobre les taules hi havia les novel·les d'èxit, les que no podien faltar ni a la llibreria més senzilla, però també hi trobà algunes col·leccions minoritàries que sempre trobava a faltar en les altres llibrerries. La va fascinar, sobretot, la secció dedicada a la poesia, unes prestatgeries amples que ocupaven una bona part de la paret del fons, plenes

de títols i d'autors que els seus ulls van recórrer amb emoció. Li agradava des de sempre, encara que era una faceta de la seua vida que mai no s'havia atrevit a compartir amb ningú, ni mentre estudiava a la universitat ni, menys encara, en cap de les faenes que havia tingut. «Rapunzel, en la seua solitud, s'entretenia deixant sonar la seua dolça veu». Això era la poesia per a ella, la cançó que li permetia sentir-se viva, com un vici o una passió secreta que l'ajudava a no caure en la desesperació.

Aquell dia, va eixir de la botiga amb dos llibres, una edició de les cartes que Kafka va escriure a Milena Jesenská, un títol que ella creia esgotat, i *Instant*, l'última obra de Wislawa Szymborska, l'escriptora polonesa que la va impressionar quan va llegir *Vista amb un gra de sorra*, un dels pocs llibres que tenia sempre a mà perquè posseïa la virtut, l'obriera per la pàgina que l'obriera, de tornar-li de seguida les ganes de viure, de tant d'optimisme com s'hi desprenia. Se n'hauria volgut emportar alguns més, n'eren molts els títols que li interessaven, però la seua part racional s'hi va imposar de seguida: si havia de visitar la llibreria cada dia, seria millor comprar un sol llibre cada vegada, per allargar així el plaer de la selecció.

Els primers dies, potser per complaure-la o, potser, per curiositat, l'havia acompanyada algun dels seus col·legues. Però de seguida es cansaren de la novetat i tornaren a reunir-se amb el grup. Per a Sara, les visites a la llibreria acabaren convertint-se en una feliç rutina. Ara ja saludava amb familiaritat l'home de la caixa, i la senyora de la cafeteria sempre li preparava el café amb llet i la torrada, així que la veia entrar. Quasi tots els dies passava la major part del temps a la secció de poesia, ocupada a seleccionar el títol que elegiria aquell matí. Després, quan tornava al seu despatx, sempre trobava algun moment per oblidar la faena i, asseguda davant dels vidres, deixar-se portar per les paraules plenes de vida que, encara que només fora per uns instants, li feien oblidar l'altra torre on, des del seu punt de vista, també ella s'hi sentia segrestada.

Un matí, en dirigir-se a la secció de poesia, com solia fer després de prendre café, va veure una cosa que li cridà l'atenció. Encaixada entre dos llibres dels quals sobreeixia, hi havia una cartolina de color blau que hi destacava d'una forma molt curiosa. La va agafar, intrigada. Era una targeta on hi havia uns versos escrits a mà:

*Tu cuerpo puede
llenar mi vida,
como puede tu risa
volar el muro opaco
de la tristeza.*

*Una sola palabra tuya quiebra
la ciega soledad en mil pedazos.*

La lectura d'aquells versos la va deixar paralitzada d'emoció; poques vegades havia trobat una càrrega tan intensa en tan poques paraules, una càrrega concentrada com diuen que ho està la matèria al nucli d'algunes estrelles. Va rellegir els versos una vegada i una altra, commoguda, mentre mirava als dos costats, per comprovar si algú havia notat el seu desconcert. Però ningú no semblava observarla, ni mirava la targeta que tenia entre les mans tremoloses.

En girar-la, va comprovar que, a l'altra cara, hi havia escrit el títol d'un llibre i el nom de l'autor. Devia ser, sens dubte, el volum d'on procedien aquells versos. Va buscar ansiosa a la prestatgeria l'espai que corresponia a la lletra V i no va tardar gens a trobar l'exemplar que buscava: *Punto cero* de José Ángel Valente. El va fullejar amb les mans ner-

vioses, buscant la pàgina indicada entre parèntesis, al peu dels versos: allà hi havia el poema sencer, «Sé tú mi límite», encara més intens i bell que els primers versos que l'anunciaven, una mescla delicada de passió i bellesa, que anava guanyant intensitat fins a esclatar en els meravellosos versos finals que, una vegada llegits, eren impossibles d'oblidar.

Va estrényer el llibre contra el seu pit, potser per ofegar-hi els sobtats batecs desbocats del seu cor. Abans d'anar-se'n, va examinar les prestatgeries per comprovar si hi havia més cartolines semblants; potser es tracta d'una nova tècnica de venda, ben efectiva, per cert. Però no, no hi havia més targetes, ni tampoc a les altres prestatgeries que va anar examinant mentre es dirigia cap a la caixa. Va pagar el llibre sense escoltar les paraules amables que li dirigia el llibreter i se'n va anar de la llibreria amb la sensació que, a pesar que l'espai que l'envoltava era el mateix de tots els dies, hi havia alguna cosa nova en l'aire que la feia veure-ho tot amb uns ulls nous.

Ja al despatx, va obrir el llibre i va examinar la targeta amb més atenció. Allà tenia els versos que l'havien commoguda, escrits a mà amb una cal·ligrafia elegant, amb les lletres dibuixades amb tanta delicadesa com si fora un ideograma xinés. La sorpresa de Sara va ser enorme quan, en examinar

la targeta una vegada més, hi va descobrir que, en un dels marges, a la part de darrere, hi havia escrit el seu nom amb unes lletres menudetes, tan menudetes que li havien passat desapercebudes les primeres vegades. Aquella targeta anava dirigida a ella, algú l'havia deixada perquè fora precisament ella qui la descobrira!

Després d'uns moments de desconcert, Sara va tractar de desembolicar els fils d'aquell misteri. Havia de ser algú que la coneixia, que sabia quins eren els seus costums, les rutines que solia practicar a la llibreria. Qui podia ser? Hi havia persones que, com ella, també entraven quasi cada dia al local; persones amb les quals havia establert una certa relació de complicitat, tot i que mai no s'havien dirigit la paraula. Podia ser l'home que, cada dia, seia en una taula pròxima a la seua? L'havia observat més d'una vegada, perquè era molt atractiu; impossible no reparar en els cabells que ja anaven fent-se-li blancs i, sobretot, en els seus ulls d'un color blau quasi gris, uns ulls plens de vida, als quals Sara creia percebre de tant en tant un llustre de tristor. Encara que també es podia tractar de l'home que solia seure en un dels tamborets de la barra. Duia sempre una roba molt informal i, per a llegir, es posava unes ulleretes sense muntura que, als ulls de Sara, el feien

molt atractiu. L'havia sorprés mirant-la més d'una vegada i fins i tot havien intercanviat un somriure fugaç en algunes ocasions. Hi havia també uns altres homes que visitaven la llibreria a aquelles hores, però només ells eren assidus. Sara, sense més dades, va arribar a la conclusió –o, més ben dit, va desitjar– que algun d'aquells dos desconeguts havia de ser qui li havia fet arribar la targeta.

L'endemà de matí, en entrar a la llibreria, va anar directament a les prestatgeries del fons. Des de la vespra, una alegria nova lluitava per obrir-se pas dins seu, tot i que sabia molt bé que es tractava d'una sensació ridícula, sostinguda amb uns fils molt dèbils. Però així que es va veure davant dels llibres va oblidar tots els retrets perquè la seua mirada es va sentir atreta com un imant: a la part dreta d'una de les prestatgeries hi havia una altra targeta, de color rosa pàl·lid. També hi havia escrits uns quants versos, amb la mateixa cal·ligrafia acurada de la vespra:

*Si solamente me tocaras el corazón,
si solamente pusieras tu boca en mi corazón,
tu fina boca, tus dientes,
si pusieras tu lengua como una flecha roja
allí donde mi corazón polvoriento golpea...*